

1. az dē ki.kes nē klampē zi.n hēmē zē sXrik
2. mēnē vrint ez dē blume gōn gi.tē
3. sēgēwō.erdēX wātēr nēmī.ē as mē ma.jinē gēspōne
4. gra.vēn es lastēX wārēk
5. op da sXip krā.gē zē bēsXymeld bru.e.t'
6. dē sXræ.enwārkēr hē. nē splinstēr in zēnē vijēr
7. dē sXipēr lēktē zēn lypēn af
8. in da fabrik es nikē tē zi.n
9. kum hi. mē kint kum
10. bo.es tapt es fi.r pīntē bi.r | piñkēs |
11. brijd es twi.ē kilē kri.kē | krikskēs |
12. zēmē mē han vē.vēnē drāe. li.tērs wē.en atXē-drugkē
13. e drāe.igdē nō miX mē nē knypēl
14. Xēm zēj kni. gēzī.n
15. vastēlo.vēt wāt ni fa.l nimi.ē gēvi.rt
16. Xēn blāe. daX mē han.i mē.igēgōn zēn
17. iXēm et ni Xēdēn zālē juj
18. dē.e dē afkumt'
19. nē spinēkup - of : en spin - en spinēwāp - en halefmo.n
20. eij klak - en myts (v. oude vrouwen) - sXrik - baJ (soms) - en wāe. - nē padēstu.l - of : kam-pērno..l - en hē.X - nē vās - nē pi.pēl
21. dē.e kē.rēl dē.tē hi.ele wē.rēlt fēXtē
22. iX sal uX pe.rlijkēs Xē.evē
23. ejelantu fa.l o.u sXe.pēn aJbrē.ekē
24. a het fan zē le.evē nē bē.t Xēkre.gē
25. gef miX twi.ē bri.e sti.eñe - bri.e - dē bri.eatstē
26. da standbēlt stōtē nēmī.
27. dē.e mins hed e le.evē lak nē gru.eñen hi.e
28. lysēfē.r ez in dēn hē.mēl ni Xēble.evē
29. dē sXo.lkindērē zēn mē dē mestēr nō dē zi.e gēwest'
30. iX kan tēX ni ko.mē i.e r daX.eři.e tēn
31. dē bi.estē drijkē ga.rē lā.e.żemē.e
32. hē kani Xēn werēkē - zēj kē.el du. si.e
33. stēkt is nē stēl in di.e besam
34. ni.e mē dē kē.gēls wātēr nēmī.ē gēspēlt'
35. e.la iXēm al twi.ērēn up uX.eřu.pē
36. dē pe.r es ni rāe.ept - dē zit nōg e wit kējkēn in
37. zē zēnēwēX nō tfēlt'
38. zēd em est sē gelt hālēpēn updo.ñ
39. a zald nu.e t ni wāe.ad brije
40. zēs dē hēlef t fan er mēlēkwē.e
41. dē man mu sēn vrō.u bēsXerēmē
42. in dē sXēlē zwymēn es Xēvō.rlēk
43. em ez ereg umdat em sterēk es
44. wē muite dē hēlef t fan hēmē - æn gēlē dandēr hēlef t wēlē |
45. hālēpta bet es upa.ñ
46. ožē mētsēr esu vēt az e vērēkē
47. zē sprinjē vēr twētstē vēr en wādij
48. dē bu.emēkwe.kēr zal dē bu.m grifēlē
49. dud estē vinstēr es tu.
50. tēbegintē lējē vē dē vri.mēs - of : vrygēmis - of : dēstēmis - dē hu.emēs - tlōf - dē vespērs
51. en spræ. - padēgēdrēk - ...
52. dē sōldē.tēn hēmē da frēmēs er hō.r afXēsnēe
53. zē vē.r (plat) - of : vē.dēr ed em zēs jō.r lājk lō.tē nō tsXo.l gōn
54. iXēm et em afXērō.e zu lō.t lanstwō.tēr tē gōn
55. vō.l vē.ezē zi.dē lanst i. ni fa.l
56. e.erē pōtē zēn.i fa.l wē.e
57. dē zwul stōd in dēn hē.e tē dēn (h)o.vē - dē pō.l |
58. in mē.e tēt nōX tē kō.u vēr mē dē bal tē spē.lē | katsēbal (zeldz.) |
59. dē kes Xēfd e kla.r lixt e | dē buži. (meest) |
60. a trok mē tpe.e tē sēnē stēt'
61. in di.eñ tēt kwamēdē gēlē - i. alē jō.rē nō dē kēremēs
62. dē pō.tēr zē. dad os hi.e vēlmokt es
63. gē zō.Xt miX wēl mō gē sprakte.gē miX ni.t
64. dē zwōlēvē zyle gōn tryXko.mē
65. godēr vāndē.X ni kō.rtspe.le
66. etē zālēn ek Xē.rē kē.s
67. zēnē mōtārē es kēpot - e ligd in pan
68. tēs nē wārēmēn daX.ewest - æn tēs nē zy.tēn o.vēt
69. da mānēkē lūpbārēvuits
70. dē ez em bāest in di.e pōt' | kro.e.t' (kruik) |
71. Xwildē da tē faktārē nē bri.f brēXt'
72. Xēm pē.n e mēn het'
73. iX kan mē Xēn dwe.ezē (= brutale) minsēn um
74. nō sXōftē.t spanēmē tpe.e tē in dē ni:f ka:r
75. Xēm ēwa kātse - va vār dē nu.n al
76. dē zo.n van dē kā.niñ eš ek sōldē.t Xēwest'
77. wētē gē. nē bo.Xmō.kēr wu.eñē
78. dē ru.ezē hēmē lājē do.rēs
79. Xēly.ftēr gē wo.rt fan
80. tkinēkē waš du.e tē dasēt kōstē du.epe
81. zēn u.eñēn æn zēn u.ege lu.epe
82. er dōXtērkēn es mē e kārēfkē nō dē bēs Xēm brumbē.zē plykē - of : trēkē
83. dōz en spro.t fan dē li.e
84. e zētē zēn stro.t o.pē
85. et fēlk suXt ni anders as Xēlt æn re.kdum
86. hanē mōnt eš dry.eX fan dēn dāst'
87. di.e wēX lupt krum - tēs um lanstō.
88. iX kēXt fēr dē klanēn en trumēkē
89. dē buk es Xēstarēvē van eij kāst in tē slikē
90. zē li.kē was kāt æn gu.t'
91. in dē lumērēn eš t bestē
92. nē sXyter mut Xu. kynē zi.n
93. zykt es nō mēnēn hu.t
94. iX wē.t ni mu.e daXēm.ut Xēn zy:kē
95. nē ku.lē kēlēr es Xu. fēr t bēr
96. Xmust ožēblu.trinjkē vēr tē versterēkē
97. Xmut est nōX tfujēr in dē stal vy:re
98. mē bry:r was my:X
99. dē mēlēkbū.r mōkt nē gru.eñen tu.r
100. dē bo.tērmēlēk es dyn æn zu.r - sty.rt er em:e tryX
101. wē zōwē dē.e pyt kynē vylēn up en yyr
102. a ez up se pynt' - ...
103. a kōmt nu.e tē Xēnē māny:tē lō.t'
104. in itōlē zāntēr bērēgē dē vy:r spōwē
105. dārēfdē gē. dō up dōwē

106. te bu.em hame ze styk fan de bryX:evs.ert
 107. ge mut os fa.len es ko.mø kΔ.erø
 108. es fa la.evø gøko.mø me en guj bøs Xelt'
 109. de dΔ.r es fam by.ekønø.ut Xemøkt'
 110. en gøtø.udø vrø.u mut kynø nøwe
 111. Xem i. gras Xezø.et - mo twas Xenø gujø zø.øt' - of : Xe gu sø.øt'
 112. de brøuwør ze. dat noX te di.r es fér te bøwø
 113. bakø - iX bak - gæ. bakt' - hæ. bakt' - wæle
     bakø - bakt øm - of : bakt hæ. - iX baktø - gæ.
     baktø - hæ. baktø - wæle baktø - wæle hame
     gøbake
 114. bi:e - iX bi. - gæ. bi:øt' - hæ. bi.øt - wæle bi.ø -
     bi.ø wæle - iX boj - iX hem gøbøjø - bojø zælen øk
 115. tez ø klæ.n mør ø fæ.en
 116. ge kynt hi. æ.rø krø.gen up de mæt'
 117. a het Xezø.tatøm up miX sal pæ.ezø
 118. et mæ.sø ze. dat øm gølø.k at
 119. de wø.rø væ.ef præ.ezø
 120. ønder di.en æ.øk ligø va.l i:økøls
 121. twø.tør zal gøn ko.kø - tkøktal
 122. thu.enes noXry.n - tes noX mo væsXømø.øt
 123. majønø.s mo.kø ze me tøn do.rø van en æ.er
 124. da bymkø zal dø mo.jøløkynø grujø
 125. de pøstu.er het Xuje wæ..en
 126. de døtsø hemøn os øut hø.es afXøbrant'
 127. de møløk spøt øtøn - of : øtøn (zegsl. gebruiken
- beide vormen, zie verder taaltoestand) Δ.er van de kuj*
 128. de kæster læt - of : lo.øt (soms) - fér de krø.esø
 129. de børes fan de krøwø.gøl by.øgø van tXøwiXt
 130. sumøgø minø snytøn hæt'
 131. zemøn (h)øm blø.ut æn grø.ut Xøslø.gø - of
     meest : bunt øm blø.u
 132. de sø.us øz øwa flø.u
 133. de sni.f liXtik
 134. teø en i.evøget le.e dad iXuX noXøzin (h)øm -
     of : en hi:el i.ef ... nømi.e gøzi.n (h)øm
 135. ni.po.rt wat no en hi:el ni:f stat'
 136. du.n - iX dunøt - gæ. du.gøt - ø du.gøt' - wæle
     du.nøt - gæ.lø du.gøt - zæle du.nøt' - iX de.øt -
     gæ de.øt - æ de.øt - wæle de.ønøt - gæ.lø de.øt -
     zæle de.ønøt - de. iX datø - dat hæ.øt mør de. -
     da saløt mør de.e
 137. du.øpø - ø du.øpklø.øt - de du.øpfønt
 138. døsø - hæ døst' - hæ døstø - æ het Xødøsø
 139. binø - iX bin- gæ. bint' - hæ bint' - wæle binø
     - gælø bint - zæle binø - bint hæ. - bønt hæ. - iX
     hem gøbunø
 140. *Locale landmaten* : en ruj (1/3 a.) - en zil
     (1/3 ha.)
 141. *Watervamen* : de gru.øte be.k - de klæ.nø be.k
     - de vølbe.k - de løtXraXt

De naam van deze gemeente in haar eigen dialect is sXafø

De inwoners heeten sXafønørs

Aantal inwoners op 31-12-34 : 2.463.

Geen bijnaam.

Taaltoestand. De gehuchten eŋølbø.k - tsXønø.r (*Schoonaarde*) - tøt - pø.r - hæ:s - verschillen zeer weinig met het dialect van tørep (*Centrum*) ; terwijl hølbørøX - blanøklo.r - de vla.Xt meer afwijkingen vertoonen bv. : ka:t - hæ.øs - (cfr. teksten nr 58, 126 en 127).

rø.wø (Rode) helt meer over naar Molenstede.

Schaffen is vooral een landbouwgemeente. Een aantal werklieden gaat werken naar Diest of naar de koolmijnen (Genk en Beringen).

Zegsliesen. 1. Mej. Constance Maes ; 33 j. ; naaister ; hier geboren ; V. van Molenstede, M. van Schaffen (ouders zijn beiden van hier. Vroeger vormden Molenstede en Schaffen één gemeente, twee scholen, twee kerken) ; hier steeds verblijven, spreekt altijd dialect.

2. Haar zuster Irma ; 27 j. ; landbouwster ; id. ...